

საჩეკის ახალი ფორმა!



თანამდებობის გამოყენა

ცია და მრავალი სხვა. პარტიული სისტემა ხელისუფლების მუშაობის რიალებები კონსტიტუციური ლო-
გიკის ამ ტიპის დარღვევის უკეთ თმინდვნელოვნად არ განსაზღვრავს
- იგი პოლიტიკურ ძალთა მიმდინარე ლოდ ზეობრივი, არამედ ტექნო-
ლოგიური აუცილებლობაც არის; და ნებ
ის

დასავლური ცივილიზაცია ანთოლა ა. 36

- აში ხელისუფლების კონსტიტუციური ფორმით დაფუძნების იღეა მას მერდეგ ჩნდება, რაც ხელისუფლადოთავის საკუთარი ხალხის მართვის ღვთით მინიჭებული უფლება ეჭვის ქვეშ დადგა. ევროპის ახალი პოლიტიკური აზროვნების ჩამოყალიბებასთან ერთად მკვიდრდება წარმოდგენა, რომ ხელისუფლების საფუძველს და მისი სიძლიერის წყაროს შეხვერდ სუვერენული ხალხი ქმნის. მდგრად, სწორედ ამ ხალხის კულტურულ წიაღში იწყებენ კონსტიტუციის პირველშემქმნელი ხელისუფლების დაფუძნების ახალი ღორგავეური პირობების ძიებას. თავდაპირველად ასეთი ძიება ერთმანეთისაგან ასკამაოდ განსხვავებულ რო სოციალურ გარემოში წარიმართა.

ერთი მათგანი - ა-მერიკის შეერთებული შტატებია, სადაც თავისუფალმა და ყველას თანასხორი უფლებები მიმდინარეობს. მათგანი არ არის მართვის მინიჭებული უფლება ეჭვის ქვეშ დადგა. ევროპის ახალი პოლიტიკური აზროვნების ჩამოყალიბებასთან ერთად მკვიდრდება წარმოდგენა, რომ ხელისუფლების საფუძველს და მისი სიძლიერის წყაროს შეხვერდ სუვერენული ხალხი ქმნის. მდგრად, სწორედ ამ ხალხის კულტურულ წიაღში იწყებენ კონსტიტუციის პირველშემქმნელი ხელისუფლების დაფუძნების ახალი ღორგავეური პირობების ძიებას. თავდაპირველად ასეთი ძიება ერთმანეთისაგან ასკამაოდ განსხვავებულ რო სოციალურ გარემოში წარიმართა.

ერთი მათგანი - ა-მერიკის შეერთებული შტატებია, სადაც თავისუფალმა და ყველას თანასხორი უფლებები მიმდინარეობს. მათგანი არ არის მართვის მინიჭებული უფლება ეჭვის ქვეშ დადგა. ევროპის ახალი პოლიტიკური აზროვნების ჩამოყალიბებასთან ერთად მკვიდრდება წარმოდგენა, რომ ხელისუფლების საფუძველს და მისი სიძლიერის წყაროს შეხვერდ სუვერენული ხალხი ქმნის. მდგრად, სწორედ ამ ხალხის კულტურულ წიაღში იწყებენ კონსტიტუციის პირველშემქმნელი ხელისუფლების დაფუძნების ახალი ღორგავეური პირობების ძიებას. თავდაპირველად ასეთი ძიება ერთმანეთისაგან ასკამაოდ განსხვავებულ რო სოციალურ გარემოში წარიმართა.

თიერთშეთანანყობის უზრუნველყოფა და მოწყვეტილობის გადასახარისხი

ამგვარი ფორმით
თანაცხოვრებაზე ხელისუფლების
მორიცვე შტო არა ვინმეს პოლიტიკუ-
რი ინტერესით, არამედ ძროთადი
პრინციპიდან ლოგიკურად გამომ-
ზინარე აუცილებლობით არის გან-
ინირული. ხელისუფლების ასეთ სის-
ტემას სპრატზდენტოს უწნოდებენ.
კონსტიტუციონალიზმის მეორე
კერა ბრიტანეთია. აქ პიროვნული
თავისისუფლებისა და ადამიანთა თა-
სასწორობის ღირებულებათა პოლი-
ტიკური დამკვიდრება განსხვავებ-
ულ სოციალურ გარემოში, არისტო-
კრატიულ ურთიერთობათა ნერვების
პროცესში ხდება. დემოკრატიული
თანაცხოვრობა - წარმომავლობით
მინიჭებულ უპირატესობათა უარ-
ყოფას ნიშავს, რაც ანგრევს "ბუნე-
ბრივი არისტოკრატიის" ძალაუფ-
ლებას. ახალი ტიპის ხელისუფლების
სისტემა, რომელიც არისტოკრა-

თითოეულად მოსეული ცა კონტროლის მიზნების და მიზნების გარემოში იქ-
ტიული ტრადიციების გარემოში იქ-
მნება, ნდობის პრინციპს ემყარება: მართველ პარტიას ხალხის ანდობს
აელისუფლებას! ამიტომ ძალთა ბა-
ლანსისა და ურთიერთკონტროლის
მექანიზმი აქ უადგილოა; შესაბამის-
ად, არც ხელისუფლების აღმასრუ-
ლებელი და საკანონმდებლო შტოთა
კამიჯვნაა საჭირო; ხოლო ხალხის
ცნობაში აშშ-ის მოქოლება მჩო-

კლასიკური მაგალითებას. მეორე ტიპის დარღვევები ჩვეულებრივად ჩნდება მასინ, როდესაც ორი კლასიკური მოდელის ბაზაზე ახალი კონსტიტუციური მოდელის კონსტრუირებას ცდილობენ. ეს ძალიან სახიფათო გზაა; ამ შემთხვევაში აზროვნება თავიდანვე უკვე კონკრეტულ ინსტიტუციურ შესაძლებლობასთა ინერციის მარწმუნებელია მოქცეული, რომელიც კლასიკური მოდელებიდან ნასესხებ სხვადასხვა ფრაგმენტიდან ახალ სისტემას აკონტინებს. ასეთი მოდელების მიმართ განსაკუთრებული ინტერესი ხშირად მარინ ჩნდება, როდესაც კონსტიტუციური შემოქმედების მოტივაცია ევეყანაში არა რამე ღირებულებრივი პრინციპების დამკიდრება, არამედ პოლიტიკური ლიდერების ძალაუფლების გაძლიერებისა და განმტკიცებების მყარი პირობების შექმნაა. ასეთ კონსტიტუციურ მოდელზე დაფუძნებული მმართველობის ფორმა, არა მხოლოდ არამდგრადი

და არაეფუტურია; იგი ლიბერალურ-დემოკრატიულ ლირებულებებს და ლატრობს და რეალურად მხოლოდ პოლიტიკური ძალაუფლების ინტერესებს ექსახურება.

3. ამ თვალსაზრისით უაღრესად საყურადღებოა საფრანგეთის მაგალითი, რომელმაც კონსტიტუციური რევოლუციონის ზოგად მიზნად მშართველობის არსებულა ფორმის (მეოთხე რესპუბლიკა) აღმასრულებელი ეჭერტურობის გაძლიერება და მთავრობის მდგრადიდობის გამოყენება დარღვევა. ამისათვის, ხელისუფლების სპარლამენტი სისტემაში აღმასრულებელი ვალდებულებები ქვეყნის პრეზიდენტისა და პრემიერ-მინისტრის შორის განანილდა; გაძლიერდა მათი უფლებები (მეტეთ რესპუბლიკა). ამ რეფორმის შედეგად მთავრობის მდგრადი დარღვევა გაიზარდა, თუმცა კონსტიტუციური პრაქტიკა არა არ მიმდინარეობდა ასეთი მიზნით.

ის არასტანილურობა განდა შეზუთე
რესპუბლიკის ინსტიტუტთა ძირი-
თადი სისუსტეს.
ამგვარ კონსტიტუციურ ცვლი-
ლებათა ცხოვრებაში გატარებაში სა-
ფრანგეთში ბევრი სახითაო შედე-
გი მოიტანა. ჩვენობის განსაკუთრე-
ბით საყურადღებო უნდა იყოს ის გა-
რემობა, რომ კონსტიტუციის და-
მუშავების პროცესში ცველაზე მიზი-
ნეროვანი შედეგების წინასწარი
განჭვრეტა ვერ მოხერხდა (საფრან-
გეთში პოლიტიკური აზროვნების
განვითარებული კულტურისა და
პოლიტიკური მეცნიერების მსოფ-
ლობის წამყვანა სკოლათა არსებობის
მიუხედვად). პირველ ყოვლისა აღ-
მოჩნდა, რომ ახალი კონსტიტუცია
ქვეყნის მმართველობის ფორმას ერ-

24 lesson

განანილებაზე დამოკიდებული აღმოჩნდა. მაგალითად, კლასიურ კონსტიტუციურ ქვეყნებში - ამერიკაში, გერმანიაში, ან ინგლისში - სპარლამენტო უმრავლესობის შეცვლის მიუხედავად (რაც ზოგჯერ მმართველი პოლიტიკის ცვლას იწვევს) მმართველობის ფორმა მყარი და უცვლელი რჩება. საფრანგეთში კი, საპარლამენტო არჩევნების შედეგები შესაძლებელია გაახდეს ქვეყნის კონსტიტუციის ინტერპრეტაციის იმ ზომით შეცვლის საფუძველი, რომ მან ქვეყნის მმართველობის ფორმის პრინციპული დეფორმაცია გამოიწვიოს. ამგვარ სიტუაციაში, სისტემის მდგრადობა ქვეყნის პრეზიდენტს, პრემიერ-მინისტრსა და საპარლამენტო უმრავლესობას შორის მხოლოდ არაფორმალური შეთანხმებებით არის დაცული (ზოგჯერ არც კი გაცხადებული); საფრანგეთში, განვითარებული პოლიტიკური კულტურისა და მაღალი მოქალაქეებრივი პასუხისმგებლობის გარემოში, ამგვარ მას საფრანგეთში, მონარქია უკავშირდება.

რი მექანიზმი ქმედითი აღმოჩნდა. თუმცა, აღნიშნული გარემობა საფრანგეთის უსაფრთხოების და საგარეო პოლიტიკის ეფექტურობის შემცირების მიზეზზ გახდა. "ორლეანული მონარქია", "საპარლამენტო მმპერია", "შეთითხოლი კონსტიტუცია" - ასე აფასებდნენ ამ კონსტიტუციას მისი მიღებისას თავად ფრანგი პოლიტიკური ფილოსოფიოსები, რომელთა ხმი და ლეგიტიმური არგუმენტები გენერალ შარლ დეკოლის უდიდესი პოპულარობისა და პოლიტიკურადალის დამთვარევულ გარემოში არავინ შემნია.

4. კონსტიტუციაში ცვლილების შეტანა ყოველთვის ხელისუფლების სისტემაში კონცეპტუალური და ორგანიზაციული შეთანაბრძობის სერიოზული დარღვევის საფრთხეს იწვევს. სწორედ ამაშიც კონსტიტუციური შემოქმედების ძირითადი პროცესში რა ეს მისათვალისწინება.

პრობლემა, რაც მას ურთიერეს ზექ-
ობრივ, ინტელექტუალურ და პოლი-
ტიკურ ამოცანად აქცევს. იგი საზო-
გადოებრივი მოწყობის სრულიად
სხვადასხვა - ეთი კურ, ლოგიკურ,
სამართლდივ, კულტუროლოგიურ,
ორგანიზაციულ, პოლიტიკურ - ას-
კეტებს ერთდღროულად მოიცავს;
ყველა შესაბამის პირობათა ლოგი-
კურად შეთანანწყობილი სისტემის
აგება განსხვავებული ბუნების უამ-
რავ ფაქტორზე ერთდღროულად და-
მოკიდებული, რომელთა ზემოქმე-
დების წესი და ურთიერთკავშირები
ყოველთვის პოლომდე გაცნობე-
რებული ვერც კი იქნება; სწორედ
ამის გამო კონსტიტუციის პროექტ-
ის საჯარო განხილვა და მასზე საე-
რთო შეთანხმების მიღწევა არა მხო-

კონცეპტუალური და ორგიკური შეუთანხმებლობების ხიფათი იმაშია, რომ პრატიკიულად ყველა მთავარი სახელმწიფო მოწყობის სისტემაში სხვადასხვა ძალის მქონე უარყოფითი ეფექტის წარმომქმნელი დაყოვნებითი მოქმედების ნაღმება.

5. კონსტიტუცია არ არის ხელი-სუფლებს სტრუქტურული ორგანიზაციის დოკუმენტი. იგი ქვეყანაში ხელისუფლების სისტემის დაუძნებას, მისი ძალის კანონიერი გამოყენების ისეთი ფორმების განმსაზღვრელი პირველი ტყვაა, რომელიც საზოგადოების კულტურული ნორმების შესაბამისად მის მიერ აღიარებულ ღირებულებათა დამკაიდრებას უნდა ემსახუროს; კონსტიტუცია არ არის პოლიტიკური შეთა-

ლოგიკური აუცილებლობით განსაზღვრული სისტემაა.
შეკითხვაზე - "რატომ არ შეიძობა, პროგრამული მინიჭრის არაამ

ვარი კონსტიტუციური მუტანტები
ის „შექმნის საფრთხოს წინაშე დგას
ის გარემოება, რომ არაჯანსაღ
„კონსტიტუციური კლონირება
დღეს მსოფლიო პრაქტიკის სამარა
ოდ გავრცელებული სენია, არ შეიძ
ლება გახდეს საქართველოში მისა
გადმოტანის საფუძველი.
ხელისუფლების ძალაუფლების
კონსტიტუციური დაფუძნება არის
პოლიტიკურად მისი ყველაზე მტკიც
ნეული ადგილი; სწორედ აქ ჩნდება
კოლიზია ხელისუფლების ჯანსაღ
სისტემის მოწყობის ლოგიკურ აუცი
ლებლობასა და პოლიტიკოსთა ინტე
რესებს შორის. კლასიკური კონსტი
ტუციები სწორედ იმიტომ გახდნე
კლასიკურნი და გაუძლეს დროთა გა
მოცდას, რომ მათმა შექმნელმა მა
მებმა პოლიტიკური მოსაზრებები გა
ზებ გასწიეს და საკუთარი ზნეობრი
ვი მზერა ქვეყნის კულტურითა დ
ორიგიულებებთ ნაკრანახევ ლოგი

ოფური და დაიკისა მოთხოვნათა უგულებელყოფა, საკუთარი ინტერესების შესაბამისად ხელისუფლების მორგვება და სხვა. ყოველი რევოლუცია მოქმედ კანონთა დარღვევით სრულდება, რაზეც ხალხი და რევოლუციის ლიდერები შეგნებულად მიღიან. ამგვარი კანონდარღვევით ზენობრივი გამართლება მხოლოდ მომავალი მოქმედებით მოიპოვება თუკი ძველი სისტემის რევოლუციური ნგრევა ჭეშმარიტად ახალი სისტემის რეალური შენებით შეიცვლება. "ვარდების რევოლუცია" დღეს ამ გამოცდას გადის. ხელისუფლების ძველი სისტემის შეცველა მხოლოდ რევოლუციონერებულთა ალაგმენია არ მოხდება; ეს აუცილებელი, მაგრამ ამ სრულიად არასაკმარისი პირობებაა. გადამწყვეტი მნიშვნელობა ხელისუფლების პოლიტიკურ აზროვნებაში დამკვიდრებულ ფორმათ, რადიკალური გარდაქმნას აქვს, რათა თავისთავად არის არა მხოლოდ კორუფციული სისტემის ნგრევის, არა მედ ქვეყნის რეალური განვითარების საფუძველი.

დრომატული იქნება, თუ საქართველოს ახალი ხელისუფლება კონსტიტუციურ ცვლილებათა გასატარი რებლად საქართველოს დღვეანდელი დემორალიზებული და უნგების ყოფილ პარლამენტით მანაპულირება ის შესაბამისად გამოიყენებს. ეს ხომ პოლიტიკური ოპოზიციისა და



